

Merit Capital: een vermogensbeheerder vol blauwe plekken

Date : 9 mei 2022

Het einde lijkt nabij voor de Antwerpse vermogensbeheerder Merit Capital. De Nationale Bank volgt de gang van zaken bij de vermogensbeheerder al jaren van dichtbij op. Nu worden de duimschroeven definitief aangehaald. Maar de drie aandeelhouders van het bedrijf, met de 73-jarige Leopold De Backer voorop, verzetten zich als een duivel in een wijwatervat. Merit Capital heeft een opmerkelijk parcours afgelegd. In een eerste fase vrijelijk gebruikt door een aantal liberale kopstukken waaronder [Karel De Gucht](#) en [Jacky Buchmann](#). Na een mislukte expansie in Luxemburg betiteld met de naam "[Optima bis](#)". Daarna verzeild geraakt in allerlei overnameverwickelingen. Om nu een beetje buiten adem in de touwen te hangen.

Merit Capital werd opgericht door Leopold De Backer, een man die in Antwerpen en omstreken vooral bekend was als ondernemer maar vooral als specialist van paarden en niet zozeer als financier. De Backer nam in eerste instantie de Nederlandse miljonaire en paardenliefhebber Jan Tops mee in het kapitaal. De Backer had en heeft goede relaties in de Antwerpse liberale netwerken. Dat bleek nog eens in 2016 wanneer zijn zoon Philippe als een duivel uit een doosje sprong en benoemd werd tot staatssecretaris in de federale regering. Zijn andere zoon Dominic was ondertussen al enkele jaren actief bij Merit Capital.

De vermogensbeheerder begon meer en meer op een liberaal familiebedrijf te lijken. Liberaal kopstuk en gewezen EG commissaris Karel De Gucht werd aandeelhouder. Eerst liet hij zich vertegenwoordigen door zijn zoon Frederic om daarna zelf bestuurder te worden. Ook opmerkelijk was de aanwezigheid van Jacky Buchmann als aandeelhouder. Die liet zich in de raad van bestuur vertegenwoordigen door zijn kleinzoon Gilles. Buchmann en De Gucht kennen elkaar goed. In 1999 werd Karel De Gucht voorzitter van de VLD. Daardoor viel een ministermandaat open in de liberale Vlaamse regering van Patrick Dewael. Dat mandaat werd verrassend ingevuld door Dirk Van Mechelen, een ietwat schuchtere politicus maar boekhouder en poulain van Jacky Buchmann in wiens bedrijf voor optische toestellen hij ooit zijn carrière begon. Buchmann zelf zag zijn politieke carrière tot zijn eigen frustratie gefnuikt worden door een veroordeling in de zogenaamde zaak Stuyck, een dossier van smeergeld uit vroegere politieke tijden. Sedertdien kwam Van Mechelen op de voorgrond. *(Lees verder onder de*

foto)

Er leek voor Merit Capital een mooie blauwe toekomst open te liggen. Maar dat bleek te hoog gegrepen voor het bedrijf. Merit wilde in Luxemburg een eigen statuut verwerven waardoor het ook financiële transacties kon doen zonder toezicht van de Belgische toezichthouder in de vorm van de Nationale Bank. Maar precies die Nationale Bank verzette zich fors tegen die Luxemburgse plannen. Resultaat was dat de vermogensbeheerder een aantal plannen in het water zag vallen en verliescijfers noteerde. De liberale familie stak alvast een tandje bij. Dat gebeurde in de vorm van de toen 48-jarige Bart Turtelboom. Die werd de nieuwe strateeg van de Antwerpse vermogensbeheerder. Turtelboom is de broer van toenmalige Open VLD Vlaams minister Annemie Turtelboom. Die omschreef haar broer in interviews als “een briljant man”. Broer Turtelboom resideert in het financieel centrum van Londen waar hij met zijn fonds APQ om en bij 100 miljoen aan kapitaal beheert in opdracht van private klanten. Nu moest hij Merit it het moeras trekken.

Dat moeras bleek ondertussen vele verborgen valkuilen te bevatten. Eentje daarvan was in de vorm van de BBI, de Bijzondere Belastinginspectie. Op 30 januari 2012 valt de Bijzondere Belastinginspectie (BBI) binnen bij de Gentse Optima Bank van Jeroen Piqueur, op zoek naar klanten die met behulp van de bank de spaarrichtlijn omzeilen en hun zwart geld witwassen onder meer via een Luxemburgse constructies. Piqueur bakte in Gent zoete broodjes met onder meer het rode socialistische stadsbestuur. Op datzelfde moment beraadt BBI topman Karel Anthonissen een gelijkaardige inval bij Antwerpse vermogensbeheerder Merit Capital. “Merit zelf een tweede Optima? Dirigeert zijn cliënten blijkbaar ook naar Luxemburg en Zwitserland. En hun cliënten werken met externe bankrekeningen (geen Merit-rekeningen dus), ook buitenlandse.” zo leert een BBI-nota. Dit moet operatie “Optima Bis” worden. Maar dat is buiten de waard gerekend, in casu Karel De Gucht die een persoonlijk gevecht uitvecht met Anthonissen. In de krant Het Laatste Nieuws opent De Gucht op 8 februari, één week na de Optima-inval, de aanval. “De Gucht vermoedt machtsmisbruik door topmannen van fiscus; Belastinginspectie speelt een politiek spel” zo titelt de krant. Op 7 maart is er een debriefing bij de BBI. De aanval van De Gucht heeft indruk gemaakt. De operatie “Optima Bis” wordt afgeblazen en verdwijnt in de koelkast.

Maar daarmee waren de problemen van Merit niet verdwenen. Wie wel verdween was Bart Turtelboom die zich al snel terugtrok in Londen. Zijn zus werd ondertussen benoemd tot lid van de Europese Rekenkamer. Merit Capital keek in 2017 aan tegen een overgedragen verlies van 11 miljoen euro, een hele rits juridische geschillen en de uitdaging een operationele ommekeer te bewerkstelligen. De liberale aandeelhouders hielden het voor bekeken en verlieten één voor één stilletjes het zinkende schip. Tops en De Backer bleven achter als aandeelhouder. Het bedrijf zegt op dat moment dat het in 2018 break even wil draaien. Een klant eist 2,65 miljoen euro terug wegens beweerde verkeerde beleggingen. Er een geschil over de vroegere overname van het handelsfonds van het West-Vlaamse Horatius Vermogensbeheer. Merit heeft tot slot een provisie van 0,2 miljoen aangelegd voor de verkoop van zijn Luxemburgse tak aan Valor Capital van de ondernemer Frank Bamelis, wiens rusthuisimperium Senior Assist op dat moment in financiële moeilijkheden verkeert. Merit Capital gaat op zoek naar een financiële partner of zelfs naar een overnemer. Dat gebeurt op aandringen van de Nationale Bank.

PwC in Luxemburg krijgt de opdracht een nieuwe eigenaar te zoeken voor het bedrijf. Dat werd de Britse groep Duet, goed voor een beheerd vermogen van om en bij 4,5 miljard dollar. Maar nog keerde de rust niet terug. In 2019 wordt Henry Gabay, de CEO en sterke man van Duet Group, in Frankrijk aangehouden en opgepakt binnen een Duits onderzoek naar het Cum-Ex belastingschandaal. Duitsland had een arrestatiebevel uitgevaardigd in verband met vermeende inbreuken die kunnen leiden tot vijftien jaar gevangenisstraf, zei een Franse rechter tijdens een uitleveringshoorzitting in Aix-en-Provence. “Gabay was stomverbaasd toen hij in het bijzijn van zijn kinderen, de oudste van 14 jaar, en zijn vrouw werd aangehouden en op de hoogte werd gebracht van dit arrestatiebevel.” vertelde Gabay’s advocaat, Jean-Marc Fedida, aan de rechtbank. De 52-jarige Gabay werd op de luchthaven van Toulon aangehouden op de terugweg naar zijn woonplaats Londen. Na betaling van een borgsom van 100.000 euro mocht hij beschikken in zijn vaste woonplaats in Zuid-Frankrijk. “Hadden de Duitse autoriteiten contact met mij opgenomen, dan was ik daar meteen op ingegaan, zei Gabay, Maar ik ben nooit gedagvaard. Ik heb nooit een e-mail of telefoontje gekregen.” aldus Gabay die zijn onschuld staande hield.

De nieuwe commotie straalde opnieuw negatief af op Merit. De Nationale Bank bleef aandringen op een nieuwe aandeelhouder voor de groep. Die zoektocht bleef zonder resultaat. Er werden twee voorlopige bewindvoerders aangesteld en de vergunning van Merit werd ingetrokken. Een voorstel om het bedrijf te laten

overnemen door de Duitse Renell bank werd tot tweemaal toe afgewezen door de Nationale Bank. Nu de vermogensbeheerder definitief dreigt om te vallen, halen de aandeelhouders hun laatste munitie boven. De Nationale Bank heeft zich bij Merit Capital schuldig gemaakt aan machtsmisbruik, aldus Leo De Backer. En hij kondigt meteen juridische acties en zelfs strafklachten aan tegen onder meer de toezichthouder. 'We plannen met de hulp van het advocatenkantoor van Walter Van Steenbrugge en andere kantoren diverse burgerlijke claims en strafzaken tegen de Nationale Bank en de FSMA. Daarnaast denken we aan strafklachten tegen individuen zoals leden van de raad van bestuur van ons beleggingsfonds Merit Capital Global Investment Fund die probeerden het fonds achter onze rug te verkopen.' aldus De Backer in de Tijd. "We zullen vechten tot de laatste snik en alle rechtsmiddelen uitputten die er zijn. We blijven procederen tot de verantwoordelijken hun verantwoordelijkheid opgenomen hebben. Er zullen koppen rollen. De Nationale Bank heeft zich deze keer van vijand vergist."

De vraag is hoever die dreigementen zullen reiken. De Nationale Bank geeft geen commentaar en verschuilt zich achter het beroepsgeheim. De kans is echter klein dat de Bank procedurefouten heeft gemaakt. Leo De Backer dreigt daarmee binnen de rechtbank op hetzelfde bankje te eindigen als Jeroen Piqueur.